

„Застава“ издава сваки дан два кота, а недељом сваке недеље и сваки једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЗАСТАВА

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке прете сваких петнаест слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића. Администрација „Заставе“ налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 92.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Јутарњи лист.)

Издање „Рада“ ДВОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМУ.

Прилике на бечком двору и војено питање.

(Писмо из Будимпеште.)

У последње време много се говори о приликама на бечком двору. Опште је мишљење било, да на развитак политичких догађаја много утиче и наследник престола, Франц Фердинанд. Нарочито је указивано на именоване барона Ерентала за министра спољних послова и Ше најка за министра војног. Пошто је Ерентал из Чешке, а престолонаследник је супруга Чешкиња, вато су сви уверени, да је Ерентал његов човек.

Нема сумње, да је престолонаследников уплив јак. Није ни то тајна, да у Аустрији има доста незадовољника, којима се не свиде данашње прилике. Ти су незадовољници у првом реду племићи, којима није право, што се из двора ради одлучно на увођењу општег бирчког права, које ће отежати улазак већег броја племића у сабор. Незадовољни су и они, који би хтели да Угарску савим подјарме. Грф Штернберг је верно описао незадовољство.

Сви ти незадовољници уздају се у наследника престола. Он додуше ћути. Закопчан је. Али ако је веровати грфу Штернбергу, он је конзервативац. Зато се надају сви конзервативци, да ће их он и опет подићи. Услед тога пак развијале су се на двору интриге. Две су странке, које се отимају о уплив. Племићи су овом приликом повукли краће, јер двор тражи наслона у маси. Баш и зато се не може тврдити, да је наследник престола јако утицао на најновије догађаје.

Погрешно је мишљење, да су краљу досадили државни послови. Погрешно је мишљење и то, да је краљ припустио решавање важних државних послова престолонаследнику. Свакако изиште и његово мишљење каткад, али још увек одлучује сам краљ. Не пушта он још узде из својих руку, већ их чврсто држи, веле они, који познају прилике на двору. Да је одлучивао престолонаследник, межда би неки послови друкчије испали. Није тајна ни то, да је била странка на двору, која је хтела да краљ или даде оставку, — или да уступи престолонаследнику управу, али да и даље остане на престолу. Нарочито се на томе живо радило за време конфликта са Мађарима, али краљ није хтео о томе ни да чује. Пре би дао он оставку, него да буде само краљ по имену. У Бечу се говори, да је због тога прилична запетост између обе странке.

Један, који има прилике да дозна шта се ради на двору, тврди, да краљ свој делокруг никако не уступа никоме. Није истина, што тврди грф Штернберг, да се краљ не брине, на после њега и потош дошао. На-

против он ради, да уреди прилике. За повећање броја регрута и поравнање између Угарске и Аустрије највише се заузима баш сам краљ. Његова је најтоплија жеља, да се уреди ова питања. Не само што жели да уреди и повећа војску, него и да се за што дуже време уреди одношаји између Аустрије и Угарске.

Баш вато, што се краљ толико заузима за повећање војске, држи се у политичким круговима, да ће се и успети. Краљ ће за време, док делегације раде у Будимпешти, покушати, да задобије политичаре. Зато што краљ држи, да је повећање војске преко потребно, мисли се, да ће се испунити многи мађарски захтеви у погледу војске...

Питање о поравнању између Аустрије и Угарске хоће краљ на што дуже време да уреди. По склопљеним трговачким уговорима са страним државима поравнање, управо заједнички ђумрук има да траје до 1917. године, а после да буде Угарска самостална. Али из Беча поручују, да ће склопити уговор до 1925. године. Дотле дакле да будемо аустријска колонија, — а 1925. године ко буде жив, видеће шта ће бити!

Кад би се ово извело, онда би два најтежа питања била скинута са дневног реда. Аустрија би била задовољена. Остала би и даље заједничка војска и заједнички ђумрук. Мађари би пак остали правних шака. Пошто не би имали шта више да расправљају са Аустријом, то би им у Бечу вар милостииво дозволити, да се у доколици забављају са народностима...

Као што се види, изгледа да Угарску нису баш најбоља. За месец два дана знаће се већ, хоће ли се Мађари покорити. Свакако је значајна по прилике изјава једног члана Андрашијеве странке. Он замера Барабашу, што је претио, да ће сваки онај бити избачен из Копутове странке, ко гласа за повећање војске. Он одбаја ту Барабашову изјаву и тражи, да је Барабаш повуче, јер за његову љубав неће се Андрашијевци упустити у нову неуспешну борбу... Барабаш пак неће да исправља ништа, већ чека владин предлог, па ће онда казати своје... Да је двор већ забавио многе политичаре за повећање војске, то се јасно види из државња Андрашијеве странке.

З б о р

српске народне радикалне странке у Земуну.

Земун, 31. октобра.

У недељу 29. октобра по подне у 3 сата био је у Земуну збор српске народне радикалне странке. Збор је био ванредно посећен. Може се рећи цео Земун био је тамо.

Збор је отворио др. Ристић

у име сазивача. Изнео је важност овога збора и предложио за председника Косту Којића, а за потпредседнике Илију Атанацковића и Косту Азуцког. — За првога предложио је учитеља Косту Петровачког и Душана Јовановића. Збор је овај предлог једногласно прихватио.

Председник Којић захваљује на поверењу, радује се што са тако велики број искупио и даје реч дру Миливоју Бабићу.

Др. Миливој Бабић говорио је о данашњем положају. Признао је, да је тај положај мутан и да још није све као што треба. Али мисао коалиције тако је велика и потребна, да ће мо ми учинити све, да се та коалиција одржи. Тражићемо да се промени и уврсти што треба. Говорио је и о одношају с Немцима у Земуну и показао, колико неки и неки баш из коалиције баш намерно искрећу тај одношај.

За тим је говорио свештеник Д. Марковић о економском програму српске народне радикалне странке, а напоследку је говорио др. Јован Радивојевић. Вачић о програму српске народне радикалне странке. Са обзиром на изборе за епархијску скупштину и за изборе за наш народни црквени сабор, говорио је понајвише о автономном програму.

Сви ови говори били су од великог утецаја и примљени су са великим допадањем.

На крају је говорио неколико речи на опште захтевање др. Мита Мушвици. Збор га је бурно поздрављао и тражио да говори. Др. Мита Мушвица изјавио је да се Срби из Угарске искрено радују, што су наступили бољи дани у Хрватској и Славонији. Поздравља нову политичку струју, која је једино у стању да изведе оно за чиме тежимо.

На крају се захваљујући председнику збору на достојанственом држању. Захваљује се и говорницима, који су умели овај збор да понесу и задовоље.

Збор се развијао у врло лепом расположењу. Ко год је био на овом збору уверио се, да се Земун разбудило и да је одушевљен за српску народну радикалну странку. Било је на овом збору и новинарских извештача из Србије, који су били пријатно изненађени целим држањем овога збора.

Изборна борба.

Конференција српске народне радикалне странке у Новом Саду.

Пишу нам из Новог Сада: Према општем позиву нашег средишњег одбора ми смо за идућу недељу у три сата по подне у николајевској школи сазвали конференцију бирача српске народне радикалне странке, да се посаветујемо: о избору посланика за Нови Сад. —

Уверени смо, да ће идућу недељу употребити сва наша места на конференцији, па да ће о томе известити нашу средишњу управу, јер вато и није сазван митрополијски збор српске народне радикалне странке у недељу, него у уторак, да би се у недељу могли одржати месни зборови и договори.

Безвлашће у темишварској епархији.

Пишу нам из темишварске епархије: Владика Летић вратио се од свог ујке из Карловаца. И да писмо то чули, ми бисмо то познали по ономе, што се збива. Као што је познато, у темишварској епархији влада потпуни анархизам, од како је владика Летић с о на епископску столицу. Тамо има неких епархијских „комесара“. О тима не зна закон ништа, нема их нигде и није их било нигде. Али их има у епархији темишварској. Саборски одбор дознао је о томе из једног списка и одмах је упитао епархију темишварску: Какви су то комесари? „Пуста комесари“ ваљда нису, а ни другима нема места у нашој автономiji.

Но именован је за некаквог комесара Пилић инжињер. Он брзојавно сазива црквене скупштине. Он на то права нема. Али сад иде по среву да кортешује, па сазива црквене скупштине, да накрми трошак. Све може да буде у темишварској епархији. Разуме се да сви знамо, ко је томе крив. И без сумње ће бити и на сабору речи о ономе, ко је томе највећма крив. Истина тај се кривац крије иза достојанственог рува и изгледа, али ће се наћи неко да бар на сабору здере образину том највећем језуити у историји српске цркве.

Једна добра књига.

Недавно је изашла једна добра и потребна књига. Не би требала да буде српска кућа без ове књиге.

Наслов је те књиге: „Из науке о државном уставу“. За школу и народ приредио Кузман Миловановић учитељ и школски управитељ. Ова је књига намењена школи и народу, а школски савет је решио, да се та књига има употребити као уџбеник за 5. и 6. разред наше основне школе.

Једино је наслов ове књиге нетачан, јер књига више даје но што јој наслов каже.

Књига има четири дела. У првом делу су ови чланци: 1.) Шта је државни устав. 2.) Краљ. 3.) Грађанин. 4.) Државни сабор. 5.) Државна управа. 6.) Државна пореза. 7.) Грунтовница и грунтовна књига. 8.) Наслеђе. 9.) Завештај или тестамент. 10.) Суд и суђење. 11.) Судија. 12.) О школама. 13.) Народности у Угарској. 14.) Државне матривуле. 15.) Закон о неговашу домаћих животиња. 16.) Закон о газдама. 17.) Закон о пољским радницима

У II. делу су чланци о Хрватској и Славонији и Далмацији. Тамо је погодба између Угарске и Хрватске и Славоније и у кратким одељцима говори се о заједничким пословима с Угарском, па о земаљској влади, о земаљском сабору, о жупанијама, општинама и т. д.

У III. делу говори се врло кратко о Реци (Фијуми) и какав она заузима положај.

У IV. делу је реч о српској православној цркви и школи у Хрватској и Славонији. Тамо су чланци: Долазак Срба у Угарску, Хрватску и Славонију. — Српска народна црвена аутономија. — Српски народни црквени сабор. Саборски одбор, архијерејски синод. Митрополијски црквени савет. Народни школски савет. — Епархијска црвена и школска управа. — Црвена општина.

О свима овим питањима може се читалац кратко обавестити кад прочита ову књигу. Књига је на лепој хартији, велика осмина, има 71 страну и стаје 80 потура. Ко је прочита знаће бар оно без чега не би требао да буде ни један држављанин.

Кузман Миловановић је погодио велику народну потребу, кад је израдио ову књигу. Он је уредништво дечијег листа „Невена“, а у овој години успео је да поред својих учитељских и управитељских послова напише већ трећу добру књигу. Желимо муда ради и даље, јер располаже врло темељним школским и политичким знањем, добром методом и ледим чистим српским језиком.

Министарски савет.

У будимпештанским политичким круговима говори се, да ће данас — у четвртак — бити министарски савет. На овом ће се расправљати многа значајна питања, која стоје у свези са скорашњим заседањем делегација и са програмом саборског рада. Посланичка кућа ће по свој прилици данас прекинути своје седнице и неће их држати недељу дана. Кад отпочну седнице поново, тада ће почети прорачунска расправа. Ова зависи највише од тога, када ће свршити свој извештај главни извештај и извештаји за поједини министарства. Осим тога не сме се сметнути с ума, да још није расправљен најглавнији од законских предлога, што их је поднео министар трговине Кошут, законски предлог о осигурању радника. „Пестер Лојд“ је извештен, да влада хоће, пре но што почне прорачунска расправа, да се расправе у сабору сви социјално-политички предлози. Кад се узме у обзир још и заседање делегације, онда ће се тешко до краја године моћи свршити прорачунска расправа и влада ће морати искати на неколико месеци индентитет. — Говори се, да ће одма сутра дан после тог министарског савета ићи министар-председник Векерле у Беч, где ће га краљ примити у аудијенцију. Пут Векерлов у првом реду стоји у свези са радом делегација и доласком краљевим у Будимпешту. Уједно ће том приликом бити говора и о припремама за откривање Андрашијева споменика, којој ће свечаности присуствовати и краљ. Наравно, да

ће се Векерле том приликом састати и с аустријским министрима.

Државни прорачун краљевине Србије за 1907. годину.

Финансијски одбор завршио је синоћ са претресањем државног прорачуна за 1907. годину. На равним позицијама финансијски одбор свресао је расходе за 500.000 динара. Према томе они би изнели око 90 милиона, а приходи су предвиђени са 90.517.000 динара. Идућа седница финансијског одбора држаће се 6. новембра.

Политика у Босни.

Под овим натписом доноси „Црвена Хрватска“, орган Хрватске далматинских, један чланак, који се овако завршује: „Хрвати имају пречега посла, него бројити батине, које добијају Шегвић, Барбаћ и комп. Ваљда њихов покровитељ надбискуп Штадлер неће захтевати од нас, да се заузмемо за расфратра, који је с думном (милосрдна сестра) побегао и у Трету продавао вино, или за једног учитеља, који је морао због саблажљивости оставити школу. То могу бити људи његова поверења“ али нашега не. — Кад тако пише хрватски лист о фра Херубину Шегвићу и расфратру Барбаћу, који данас ваступају Хрватство у Босни, онда ми ту немамо шта да кажемо.

Закључен српски зајам.

„Самоуправа“ доноси ову вест: Српска влада примила је јутрос службени телеграм од министра финансија дра Л. Пачуа из Женеве, да је тамо синоћ потписао уговор о вајму, номиналних 95 милиона динара. Бруто курс 90, чист нето 86, с интересом 4 1/2.

Модерно разбојништво.

Не користе се само поштени људи модерним проналасцима и научним тековинама, но и лопови и разбојници, а с много, готово и превисе успеха. Врхунац технике показао је неки разбојник у Шкотској, који је израдио по изгледу сасвим обичан чекић. Притисне се на дотични тајни федер, а из чекића искаче сврдло, извојак (бургија) камен за резање стакла и длето. То ремек дело разбојничке технике налази се у Окотланд Јард музеју. Али су још више напредовали они који су обијали касе, који се у свом „послу“ најрадије баве термитом и нитроглицерином. Термит развија нарочиту топлоту и изгори гвоздене плоче на најјачим касама. Једина је још невоља разбојничка у томе, што гори светлим пламеном и даје много дима. Да би избегли траг услед отисака претију, разбојници при „послу“ носе главену рукавице.

Чудно занимање.

У једној гостионици у Паризу ручао је неки адвокат. Кад је хтео да плати извади један наполеон. Једна госпа која је седела за оближњим столом, замоли га да јој допусти да загризе златник, јер то доноси срећу. Адвокат се нађе у чуду у учини госпи по вољи. Тек што јој

је дао наполеон, кад она повика: „Боже, ја сам га прогутала.“ Адвокату се ствар учини сумњива, те је одеде у полицију. Да би се утврдило да је златник заиста прогутала, употребљено је једно средство за повраћање, и тако је пронађено да се иста госпа послужила већ више пута том преваром, јер је повратила три златника.

Брзојави „Застави“.

Отпели 1. новембра.
Делегације.

Будимпешта Делегација је сазвана у Будимпешти 24. новембра по новом календару. Ова ће се делегација сматрати за продужење летошње делегације.

Трговина.

БУДИМПЕШТА, 1. нов. 1906. (Брзојавни извештај).

Готова роба.
Раз прве калвоје 12 кр. 80 п. до 13 кр. 60 п.
Раз средње калвоје 12 кр. 35 п. до 12 кр. 45 п.
Јечам за крају 12 кр. 70 пот. до 13 кр. 30 пот.
Јечам за кување пива — кр. — п. до — кр. — п.
Зоб прве калвоје 14 кр. — п. до 14 кр. 30 п.
Зоб средње калвоје 13 кр. 80 п. до 14 кр. — п.
Кукуруз домаћи 13 кр. 75 пот. до 13 кр. 85 п.

Термина.

Жито за октобар 14 кр. 32 п. до 14 кр. 34 п.
Жито за април 1907. 14 кр. 86 п. до 14 кр. 88 п.
Раз за април 1907. 13 кр. 14 п. до 13 кр. 16 пот.
Кукуруз за мај 1097. г. 10 кр. 30 п. до 10 кр. 32 п.
Рециза за август 26 кр. 50 пот. до да 26 кр. 70 пот.
Све од 100 кила

М Л А Ђ И

ТРГОВАЧКИ ПОМОЋНИК
шпедерске материјалске струке, Србији, може ступити у радњу одма. Говори мађарски и задовољава послугу и немачки. Упитати у администрацији „Заставе“. I. 1540 2-2

НОВА КЊИГА

у очи нашег народног црквеног сабора.

Дали смо у штампу књигу са овим насловом:

Вођа кроз саборске изборе.

(за 1906. годину.)

Садржај је ово:

- 1.) Реч пред изборе. Написао Јаша Томић.
- 2.) Аутономни програм српске народне радикалне странке.
- 3.) Изборни ред са најновијом наредбом саборског одбора о спровођењу избора.
- 4.) Прилог изборном реду.

Књига ће бити готова сад у СУВОТУ, а ми је штампемо у 10 хиљада примерака. Поручбине нећа нам се одмах доставе, јер време жури. Књига ће изнети око 4 штампана табака. Цена 20 потура. Поручбине ваља слати на Косту Леру Нови Сад.

Код Косте Лере у Новом Саду могу се добити и све књиге:

Мајски сабор (1902.) год. од Јаше Томића цена 40 пот.

Горак шећер од Ј. Томића цена 10 потура.

Јесмо ли на добром путу? Од Ј. Томића. Цена 20 потура.

Уредништво „Заставе“.

Нова радња готових

одела

Панте Спаића у Новом Саду, дунавска ул. бр. 36. добила је огроман избор најмодернијег јаног јесењег и зимског одела за мушке, женске и децу.

Цене ниске и утврђене
I. 1325 20-

Одма могу ступити изврсна 2-3 млада — помоћника

у моју помодно-мануфактурну и кулуретне робе трговину. У сферу треба назначити захтев плате. Изискује се знање немачког, српског и мађарског језика.

Markus Bondy
у Земуну (Semlin).

I. 1496 3-3

ЗГОДИТАК од 100.000 КРУНА

ПРУЖИ РУКУ • СРЕЊИ • која те зове!

Краљ. мађ. привил. власна лутрија моја је по плану своје најпробитачнија од свију иностраних лутрија пружа играчима прилику да са мало новаца дођу до великог богатства. У овој лутрији има 125.000 лозова од којих се 62.500 лозова извлаче са добитцима значај да сваки други лоз мора добити.

ЗГОДИТЦИ СУ ОВИ: 600.000, 400.000, 200.000 2 по 100.000, 2 по 90.000, 2 по 80.000, 2 по 70.000, 2 по 60.000, 50.000, 3 по 40.000, 3 по 30.000, 6 по 25.000, 9 по 20.000, 13 по 15.000, 44 по 10.000, 61 по 5.000, 22 по 3.000, 475 по 2.000, 961 по 1.000 и т. д. свега има за исплату 16 милиона 457.000 круна.

● Вучење прве класе је 22. и 23. новембра о. г. ●

Цена оригиналној срењки јесте: 1/4 лоз круна 12, 1/2 лоз кр. 6, 1/4 лоз кр. 3, 1/8 лоз кр. 1 50

Срењке пиљу се само онима који буду претходно новац полагали. Новац најлакше слати поштанском упутницом.

Поручбине се извршују брзо и тачно.

Кореспонденција на српском језику.

Јосиф Д. Фархи

гл. колектор краљ. мађарске кл. лутрије. Dohány utca 28. у Будимпешти. I. 1432 10-20

ЗГОДИТАК од 100.000 КРУНА